

Warszawa, 16.01.2013 r.

Departament Rachunków Narodowych

**Europejski System Rachunków Narodowych i Regionalnych (ESA2010)
a polskie rachunki narodowe.
Wstępny szacunek wpływu zmian na poziom nominalny produktu
krajowego brutto(pkb).**

ESA2010 – nowy standard metodyczny

Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady nr 549/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (ESA2010)¹, w 2014 r., obecnie obowiązujące ESA95 zostanie zastąpione nowym systemem ESA2010. Pełne przejście na ESA2010 we wszystkich państwach członkowskich UE, nastąpi we wrześniu br. wraz z wejściem w życie programu transmisji danych, określonego w/w rozporządzeniem. Rachunki narodowe będą bardziej spójne z nowym otoczeniem gospodarczym, będą lepiej uwzględniać postęp osiągnięty w pracach metodycznych oraz potrzeby użytkowników.

ESA2010 ustanawia metodykę dotyczącą wspólnych standardów, definicji, klasyfikacji i zasad zapisów księgowych, które należy stosować do zestawiania rachunków i tablic na porównywalnych zasadach dla celów Unii Europejskiej oraz program transmisji danych do Eurostatu w formie tablic, które mają być przekazywane przez państwa członkowskie w określonych terminach.

ESA2010 jest zgodny z zasadami określonymi w światowym podręczniku Systemu Rachunków Narodowych SNA2008. Różnice dotyczą sposobu prezentacji i stopnia uszczegółowienia niektórych wytycznych, co wynika ze specyfiki Unii Europejskiej, gdzie kluczowe jest zapewnienie jak największej spójności mierników dla poszczególnych państw członkowskich, określonych na podstawie rachunków narodowych.

ESA2010 odzwierciedla warunki i dane wymagane w Unii Europejskiej. Jest spójny z innymi statystykami społecznymi i gospodarczymi pod względem pojęciowym i klasyfikacyjnym. Taka harmonizacja ułatwia tworzenie powiązań i porównań z danymi pochodzącymi z tych statystyk, dzięki czemu zapewniona jest należyta jakość danych w rachunkach narodowych.

Zmiany w ESA2010 w porównaniu do ESA95 obejmują sferę pojęciową oraz zmiany w zakresie całego systemu. Dodane zostały rozdziały dotyczące rachunków satelitarnych, rachunków sektora instytucji rządowych i samorządowych oraz rachunków zagranicy. W istotnym stopniu rozszerzone zostały rozdziały dotyczące rachunków kwartalnych i regionalnych.

Podobnie jak przy poprzednich rewizjach (np. przejście z ESA79 na ESA95), ESA2010 ustala na wiele lat standardy rachunków narodowych oraz określa sposoby obliczania kluczowych wskaźników w Unii Europejskiej. Dlatego, z punktu widzenia prowadzonych badań, rewizję należy postrzegać jako

¹ Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L174 z dnia 26 czerwca 2013 r., www.stat.gov.pl

szansę stworzenia bardziej spójnego systemu, szerzej traktującego o zagadnieniach, których znaczenie wzrosło w ostatnim czasie i nadal będzie rosło.

Rozporządzeniem PE i Rady (UE) 549/2013 wprowadzony został także nowy program transmisji danych ESA2010, który jest kluczowy dla zakresu i harmonogramu opracowań z rachunków narodowych przekazywanych do Eurostatu. W tablicach transmisyjnych odzwierciedlono zmiany klasyfikacyjne wprowadzone w ESA2010, ujęto nowe wymagania dotyczące wyrównań sezonowych czy też danych w cenach stałych, dodatkowe informacje na temat sektora instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych. Stopniowo skracane będą terminy transmisji kwartalnych rachunków niefinansowych według sektorów instytucjonalnych.

ESA2010, tak jak poprzedni standard metodologiczny (ESA95), wykorzystuje dwa sposoby prezentacji procesów zachodzących w gospodarce, tj. poprzez grupowanie jednostek instytucjonalnych w sektory instytucjonalne oraz poprzez grupowanie lokalnych jednostek rodzaju działalności wg rodzajów działalności. Zmianie nie uległy też podstawowe zasady dotyczące: przepływów i stanów, transakcji, pozostałych zmian w aktywach, zasobów, zasad księgowych (podwójne/poczwórne księgowanie), wyceny, czasu rejestracji, konsolidacji, rejestrowania netto, prezentowania sekwencji rachunków, pozycji bilansujących, najważniejszych agregatów i przepływów międzygałęziowych.

Dla rachunków narodowych spośród 44 zmiennych², zidentyfikowanych przy zmianie SNA93 na SNA2008, za kluczowe dla ESA2010 uznano 27, a spośród nich wybrano 11³ z potencjalnym wpływem na poziom produktu krajowego brutto. Są to: (1) **wydatki na badania i rozwój (B+R) jako nakłady brutto na środki trwałe**; (2) **wycena produkcji na własne cele finalne dla producentów rynkowych**; (3) pozostałe ubezpieczenia majątkowe i osobowe – pomiar produkcji globalnej oraz odszkodowania i świadczenia z tytułu katastrof oraz reasekuracja; (4) **systemy uzbrojenia w sektorze instytucji rządowych i samorządowych jako aktywa trwałe**; (5) koszty likwidacji dużych aktywów kapitałowych; (6) klasyfikacja jednostek do sektora instytucji rządowych i samorządowych, sektor publiczny i prywatny; (7) małe narzędzia; (8) **Bank Centralny – alokacja produkcji globalnej**; (9) **udoskonalenia gruntów jako oddzielne aktywa**; (10) działalność budowlana za granicą; (11) FISIM pomiędzy instytucjami finansowymi będącymi rezydentami i nierezydentami.

Wstępny szacunek wpływu zmian na poziom nominalny produktu krajowego brutto.

W grudniu 2013 r. na spotkaniu Grupy Dyrektorów ds. Statystyki Makroekonomicznej państw członkowskie UE zostały poproszone o przekazanie w terminie do 10 stycznia 2014 r., bardzo wstępnego oszacowania wpływu na poziom nominalny produktu krajowego brutto zmian metodycznych ESA2010 (bez zmian wynikających z rewizji źródeł danych) dla roku 2010 lub 2011. Uzyskane dane posłużą Eurostatowi do opracowania wstępnej informacji dotyczącej wpływu zmian na poziom produktu krajowego w UE i w krajach członkowskich pogrupowanych według przyjętych

² Patrz „Manual on the Changes between ESA95 and ESA2010”, Annex 1; www.stat.gov.pl

³ Zmienne wyróżnione (pogrubione) dotyczą tych o rzeczywistym wpływie na poziom produktu krajowego brutto.

przedziałów procentowych: (a) 0 do +1; (b) +1 do +2; (c) +2 do +3; (d) +3 do +4; (f) +4 do +5. Dane te mają być opublikowane przez Eurostat w dniu 16 stycznia 2014 r.

Według bardzo wstępnego szacunku, Polska znajdzie się w grupie państw członkowskich z wpływem zmian na poziom nominalny produktu krajowego brutto, z tytułu wdrożenia zmian metodycznych ESA2010, nieprzekraczającym 1 procenta.

W szacunkach wzięto pod uwagę zmienne o rzeczywistym wpływie na poziom produktu krajowego brutto w Polsce, tj. badania i rozwój (B+R) jako nakłady brutto na środki trwałe; wycena produkcji na własne cele finalne dla producentów rynkowych; systemy uzbrojenia w sektorze instytucji rządowych i samorządowych jako aktywa trwałe oraz Bank Centralny – alokacja produkcji globalnej.

Największy wpływ na wzrost poziomu nominalnego produktu krajowego brutto we wszystkich państwach członkowskich UE ma zmiana sposobu ujęcia w rachunkach narodowych nakładów na badania i rozwój. Oznacza to, że w krajach o wysokich nakładach na B+R, zmiana z tyt. wdrożenia ESA2010 będzie miała swoje odzwierciedlenie w wysokości wpływu na poziom produktu krajowego brutto. Ze względu na fakt, że w Polsce dotychczas nakłady na B+R utrzymywały się na relatywnie niskim poziomie, wpływ ten na tle innych krajów UE, również należy do niskich.

Wpływ pozostałych zmiennych na zmianę poziomu nominalnego produktu krajowego brutto we wszystkich krajach UE jest zdecydowanie mniejszy.